SINININE TUBA

KOOL_____PUNKTE_____

Ülesanne 1 (5 punkti)

Inimesed on uskunud maailma eri paikades paljudesse jumalatesse. Kuigi jumalate nimed on olnud erinevad, on neil ka ühisjooni. Tutvu eri maailmajagude jumalatega.

1. Täida tabelis lahtrites olevad lüngad ja vasta tabeli all järgnevale küsimustele:

Maailmajagu/ piirkond		Euroopa		Lähis-Ida	
Jumala nimi	Athena		Balder	Thot	Sarasvati
Mis jumal?		tarkuse/ valguse		tarkuse	
Ühine joon välimuses					
Riik		Rooma	Skandinaavia		
Allika lk nr		Lk 39			Lk 99

2. Selgita, mida tähendavad sõnad:

a) polüteism …….
b) panteon ……
c) monoteism ……...

Allikad:

SINININE TUBA

KOOL_____PUNKTE_____

Ülesanne 2 (5 punkti)

Üks õpilane võistkonnast läheb kuulama teksti CD-lt, mida loeb näitleja 2,13 minuti jooksul. Kuulata tuleb tähelepanelikult, kuulamise ajal võib teha märkmeid mustandilehele.

1. Koosta kuuldud teksti põhjal 4 küsimust, millele saab vastused kuuldud teksti põhjal.

Küsimusi alusta järgmiste küsisõnadega:

Mida ……..?

Millest .....?

Kuidas .....?

Miks ..……?

2. Joonista vastuselehe teisele poole Kreeka teatri skemaatiline kujutis. Märgi joonisele selle koha nimetus, kuhu olid valmis jooksma rahulolematud vaatajad.

Allikad:

SINININE TUBA

KOOL_____PUNKTE_____

Ülesanne 3 (5 punkti)

Elame asjade keskel, mida kasutame peaaegu igapäev. Tihti me ei mõtle, millal need on leiutatud või kasutusele võetud. On suuri ja tähtsaid leiutisi, milleta meie elu oleks tänapäeval mõeldamatu. Samas on ka väiksemaid leiutisi, mille puudumist me ei märkagi, sest neid ei kasutata kuigi tihti.

1. Nimeta kaks esimest maa- ja kaks esimest õhusõidukit, reastades need kasutuselevõtmise järjekorras alustades varasemast. Lisa igaühele juurde sajand, millal nimetatud transpordivahend kasutusele võeti.

1 ..... - ..... saj
2 ..... - ..... saj
3 ..... - ..... saj
4 ..... - ..... saj

2. Selgita, millistel sajanditel leiutati järgmised asjad:

kirjaklamber –
prillid –
tõmblukk -
hambahari –
pastapliiats –
rula -
langevari –
käsitolmuimeja -

3. Kirjelda, milline oli esimene tolmuimeja.

Allikad:

VASTUSTELEHT
SININE TUBA

Ülesanne 1 (5 punkti)

Inimesed on uskunud maailma eri paikades paljudesse jumalatesse. Kuigi jumalate nimed on olnud erinevad, on neil ka ühisjooni. Tutvu eri maailmajagude jumalatega.

1. Täida tabelis olevad lüngad ja vasta tabeli all järgnevatele küsimustele

Maailmajagu / piirkond	**Euroopa**	Euroopa	**Euroopa**	Lähis-Ida	**Aasia**
Jumala nimi	Athena	**Minerva**	Balder	Thot	Sarasvati
Mis jumal?	**tarkuse**	tarkuse/ valguse	**tarkuse**	tarkuse	**Tarkuse/ teaduse**
Ühine joon välimuses	**Kõik olid inimese kehaga.** **NB! Vastuses vale on: Kõik olid inimese välimusega, sest Lähis-Idas Egiptuses Thotil oli paaviani nina, vt lk 32.**				
Riik	**Kreeka**	Rooma	Skandinaavia	**Egiptus**	**India**
Allika lk nr	**Lk 39**	Lk 39	**Lk 65**	**Lk 32**	Lk 99

kokku: **3,5 p**

TABELI HINDAMISEL TUMEDAGA TÄIDETUD LAHTRID, IGA ÕIGE LAHTER 0,25 p , SEEGA 0,25 x 14 = **3,5 p**

2. Selgita, mida tähendavad sõnad:

a) polüteism – **mitmesse jumalasse uskumine** **0,5 p**

b) panteon – **silmapaistvate isikute matmispaik, jumalatele pühendatud tempel antiikmaailmas.** **0,5 p**

c) monoteism – **ainujumalasse uskumine** **0,5 p**

Allikad: Chaline, E. (2005) Jumalate raamat. Muistsete ja tänapäeva jumaluste illustreeritud käsiraamat. Tallinn: Koolibri
Võõrsõnade leksikon või ÕS koos lk nr-tega.

-0,5 allikate puudumisel

VASTUSTELEHT (1)
SININE TUBA

Ülesanne 2 (5 punkti)

Üks õpilane võistkonnast läheb kuulama teksti CD-lt, mida loeb näitleja 2,13 minuti jooksul. Kuulata tuleb tähelepanelikult, kuulamise ajal võib teha märkmeid.
1. Koosta kuuldud teksti põhjal 4 küsimust, millele saab vastused kuuldud teksti põhjal.
Küsimusi alusta järgmiste küsisõnadega:
NB! võistleja kirjutab ainult 4 küsimust, küsimuste õigsust saab kontrollida vastustelehe lk 3 teksti põhjal?

Mida-küsimustevõimalikud näited
1 p
Mida **soovisid näha kreeka teatrietenduste vaatajad?**
Mida **hindasid kreeka etenduste vaatajad?**
Mida **võeti teatrietendusele kaasa?**
Jne

Millest ..... võimalikud näited? **1 p**
Millest **pidid näidendite autorid kinni pidama?**
Millest **räägib kuuldud CD tekst?**
Jne

Kuidas …..näited: **1 p**
Kuidas **lahendas autor näidendi läbikukkumise?**
Kuidas **ei mindud teatrietendusele?**
Jne

Miks ….. võimalikud variantide näited: **1 p**
Miks **võis teatrietendus läbi kukkuda?**
Miks **etenduse vaatajad olid valmis orkestrale (lavale) jooksma?**
Miks **ei võinud teatrietendus vaatajatele meeldida?**.
Miks **võeti etendusele kaasa toidukorv ja patju?**
Miks **mindi etendusele varem?**
Jne Allika puudumisel **-0,5 p**

Allikad: Tekst CD-t ; Kõiv, M **(2003), Vanaaeg II, Tallinn: Avita, lk 56 (Kirjandus ja teater – 2 pilti Ateena Dionysose teatrist, selgitatud tekstis sõna orkestra)**

VASTUSTELEHT (2)
<u>SININE TUBA</u>

Ülesanne 2 vastus lehekülje pöördel

Joonista vastuselehe teisele poole Kreeka teatri skemaatiline kujutis. Märgi joonisele ära selle koha nimetus, kuhu olid valmis jooksma rahulolematud vaatajad.

Õige vastus kokku 2 p

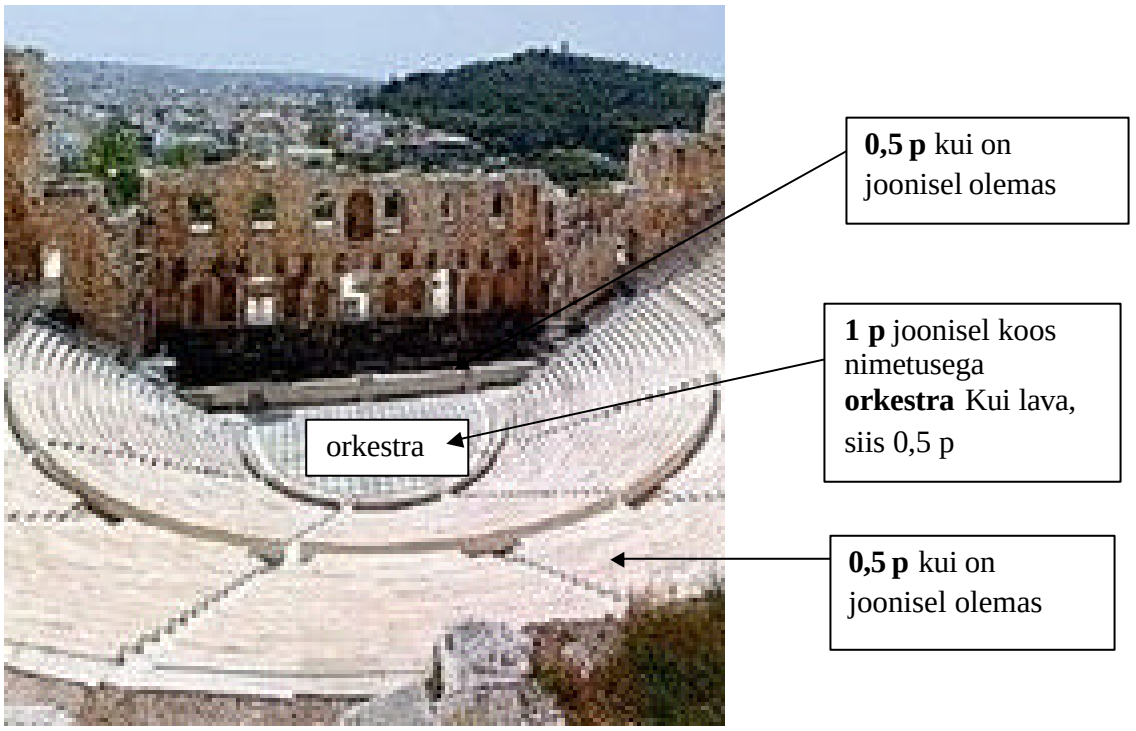

VASTUSTELEHT (3)
SININE TUBA

Ülesanne 2
CD-lt kuulatav 16. tekst kogumikust ”Vanaaja lood”, AS BIT, 2007

Teatrietendus Kreekas

Kreeka teatrietenduse vaatajad, selles osalejad ja ka etenduse karmid kohtunikud olid linnaelanikud. Nemad esitasid nõudmisi nii autoritele, lavastajatele kui ka näitlejatele. Tükk pälvis heakskiidu vaid siis, kui oli vaatajatele arusaadav, nauditav ja õpetlik. Ka väga lugupeetud näitekirjanikud võisid oma järjekordse näidendiga läbi kukkuda. Seda tõestab järgmine ülestähnedus.

Algul läks kõik libedasti, kuid siis esitas üks näitleja tegevuse käigus värsid, kus kinnitati, et kuld on inimestele kallim kui ema, isa või lapsed. Vaatajad hüppasid kohtadelt ja olid valmis tormama orkestrasse, et näitlejatele korralik keretäis anda. Näidendit ähvardas läbikukkumine. Autor päästis olukorra sellega, et tuli ise lavale ja tuletas vaatajatele meelde, et pahanduse tekitanud värsid lausub negatiivne tegelane, et olgu publik nii kena ja vaadaku tükk lõpuni. Siis asusid kõik tagasi oma kohtadele ja veendusid lõpuks ise, et rahaarmastajat tabab karm karistus.

Kuna etendused kestsid päev läbi, võieti teatrisse kaasa toidukorv ja patju, et oleks mugavam istuda. Kohad teatris ei olnud nummerdatud ja seepärast koguneti teatri juurde varakult, et saada paremaid kohti. Teatris tegutsesid pikkade keppidega korravalvurid. Vaatajad teadsid, et nood võivad oma kepid käiku lasta igasuguse rüseluse, vaidluse ja isegi liiga temperamentse kaasaelamise puhul.

Teatrisse ei mindud väsinuna pärast päevatööd, pea olmemuresid täis – inimesed olid häälestatud millekski ilusaks, ülevaks, pidulikuks ja erakordseks.

Katkend teosest: Tilk, Maria (2003) ”Kasvatus eri kultuurides I”. Tallinn.

VASTUSTELEHT
<u>SININE TUBA</u>
Ülesanne 3 (5 punkti)

Elame asjade keskel, mida kasutame peaaegu igapäev. Tihti me ei mõtle, millal need on leiutatud või kasutusele võetud. On suuri ja tähtsaid leiutisi, milleta meie elu oleks tänapäeval mõeldamatu. Samas on ka väiksemaid leiutisi, mille puudumist me ei märkagi, sest neid ei kasutata tihti.

1. Nimeta kaks esimest maa- ja kaks esimest õhusõidukit, reastades need kasutusele võtmise järjekorras alustades varasemast. Lisa igale juurde sajand, millal nimetatud transpordivahend kasutusele võeti.

1. Kaarikud (sumerite ratasvankrid) - u 32. saj eKr (**maasõiduk)**
2. auruvanker – 18. saj (1769) (**maasõiduk)**
3. õhupall – 18. saj (1783) **(õhusõiduk)**
4. deltaplaan -19. saj (1849) 4. õhulaev – 18. saj (1852) (lugeda õigeks mõlemal juhul **(õhusõiduk)**

2 p

Kui reastus on õige, siis 1 p ja nimetatud õige sajandiga 1 p.
Järgnevad on kõik hilisemad, kui neist on nimetatud järjestuses õiged siis 1 p, sest need pole esimesed.

aururong - 19. saj (1804)
gaasiauto 19 s (1807); jalgratas 19.saj (1839);
Luure-õhupall 19. saj 1860ndad)
lennuk - 20. saj (1903) **(** auto 20. s **-** 1908) **);**
helikopter 20. saj- 1936) mootorratas - 20.saj

2. Selgita välja, millistel sajanditel leiutati järgmised asjad:

kirjaklamber – **19. s** (1899)
prillid – **13. s** (u 1280)
tõmblukk – **20. s** (1913)
hambahari – **15. s** (1498.a)
pastapliiats – 20. s (1938. a)
rula - **20. s** (1958)
langevari – **17. s** (1617)
käsitolmuimeja – **20. s** (1907)

2 p
a´
0,25

Aastaarve pole vaja lisada, vaid sajand.

3. Kirjelda, milline oli esimene tolmuimeja.

Padjapüürist tehtud tolmukott rippus puust luuavarre küljes, millest sai tolmuimejat juhtida, elektriventilaator imes tolmu puust kasti. **1 p**

Allikad: Claybourne, A., Larkum, A., Leiutiste lugu, Tallinn: Koolibri, 2008 lk 24, 72, 86-87, 90-91 **-0,5** kui pole allikat.